
УДК 336.71:004.67

Жердецька Лілія Вікторівна
д. е. н., доцент, завідувачка кафедри банківської справи,
Одеський національний економічний університет (Україна)
Черкасова Марія Василівна
аспірант кафедри банківської справи,
Одеський національний економічний університет (Україна)

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

JEL classification: G210

Сучасне суспільство переживає епоху глобальних змін, що створюють нові виклики та можливості для усіх сфер людського життя. Стрімкий розвиток цифрової інфраструктури, прискорення глобалізаційних процесів розповсюдження інформації призвели до появи нових форм ведення господарської діяльності.

Цифрові інновації почали поширюватися в світі з 1960-х років. Початком цифрової інтеграції можна вважати автоматизацію виробництва і бізнес-процесів. Сам термін «цифрова економіка» з'явився наприкінці ХХ ст. У 1995 році американський вчений Ніколас Негропonte сформулював концепцію цифрової економіки, представив її у формі переходу від елементів до руху бітів [1]. У широкому розумінні, цифрова економіка – це економічна діяльність, що заснована на використанні цифрових технологій, здійсненні електронної комерції, яка пов'язана з виробництвом та збутом цифрових продуктів.

У сучасних умовах цифрова трансформація банківського сектору є невід'ємною частиною процесу становлення цифрової економіки. Вона переслідує такі цілі, як: підвищення швидкості прийняття рішень; збільшення варіативності процесів залежно від потреб та особливостей клієнта; зниження кількості залучених до процесу співробітників. Ефект цифрової трансформації, крім потенційного підвищення ефективності, полягає у тому, що робить цільові предмети більш адаптивними та гнучкими. Процес оцифрування, тобто надання цифрової форми об'єктів, надає їм нові властивості, такі як програмованість, адресність, комунікабельність, запам'ятовуваність, відстежуваність і асоціативність [2, с. 333], які роблять цифрову інформацію доступною, гнучкою у прикладному використанні, а також відкривають нові сфери її потенційної функціональності.

Світовий банківський сектор під впливом цифровізації зазнає радикальних змін, що викликані значною кількістю факторів. Для підтримання конкурентної позиції на сучасному ринку, банківські установи мають бути клієнтоорієнтованими. Потреби та очікування клієнтів постійно змінюються: вони використовують все більше каналів отримання банківських послуг, користуючись новими платформами для взаємодії з банками, тому в результаті цифровізації банківських процесів покращується клієнтський досвід.

Використання цифрових технологій і аналізу великих масивів даних дозволяє створювати принципово нові банківські продукти. Розвиток технологій в фінансовому секторі призвів до формування нової фінансово-технологічної екосистеми (FinTech), до якої належать як численні технологічні стартапи, так і великі організації, які намагаються поліпшити і оптимізувати процес надання фінансових послуг. На ринку банківських послуг FinTech-компанії працюють у таких напрямках, як: криптовалюти та цифрові валюти; блокчейн-технології; «розумні контракти», що дозволяють здійснювати грошовий обмін без допомоги третіх осіб; небанківські сервіси, що пропонують послуги населенню з низьким доходом, яке не може отримати з тих чи інших причин підтримки традиційних банків або інших фінансових посередників; RegTech (regulatory technology) – технології, що забезпечують швидке і надійне дотримання норм законодавства; кібербезпека й інші напрямки.

Важливо відзначити, що FinTech-компанії пропонують своїм клієнтам продукти набагато дешевше, ніж традиційні банки. Крім того, перші застосовують інноваційні методи оцінки ризиків, починаючи з аналізу поведінки своїх клієнтів і закінчуючи алгоритмами Machine Learning. Використання нових бізнес-моделей дає змогу вести діяльність парабанків без зобов'язання виконувати регуляторні вимоги, що висувуються до банків [3, с. 162].

Конкуренція між банками та FinTech-компаніями поступово змінюється на співпрацю (co-operation) в сучасній екосистемі FinTech/RegTech. Це надає певні переваги для кожного із учасників. Банки мають багаторічну історію та довіру клієнтів, досвід фінансової експертизи, інфраструктуру і стабільну клієнтську базу. FinTech-компанії володіють гнучкістю, мобільністю, інноваційною спрямованістю до нарощування майбутньої клієнтської бази з активним використанням цифрових технологій. У сучасних умовах розвитку цифрових технологій банкам України, щоб бути конкурентоздатними на фінансовому ринку, необхідно поєднувати активність у сфері цифрових технологій з корпоративним управлінням, що буде сприяти ефективності процесів переходу від простого використання інформаційних технологій до масштабних змін на ринку [4, с. 72].

В установах банківської діяльності найбільшого розвитку набули такі інноваційні зміни, зокрема:

- діяльність банків з використанням та поєднанням новітніх і традиційних технологій та інструментів, самообслуговування клієнтів, та дистанційне обслуговування;
- уявні банківські та фінансові технології через управління банківськими рахунками, укладання договорів, використання електронного підпису;
- інтегроване застосування нових комунікаційних і інформаційних технологій для традиційного і новітнього маркетингу;
- нові перспективи контролю та аудиту зсередини;
- нові зміни у кваліфікації працівників, а саме консультант, спеціаліст з транзакцій,

продукт-менеджер;

- оптимізація банківської мережі – зміни у філіях і філійних мережах;
- сучасні банківські продукти і послуги на основі інноваційних технологій, нові автомати самообслуговування [5].

Таким чином, розвиток сучасних технологій кардинально змінює фінансові відношення між учасниками банківського ринку. Наразі процеси інноваційного розвитку та диджиталізації в економіці, з одного боку, створюють додаткові можливості для бізнесу, проте, з іншого боку, формують нові виклики, у тому числі й для банківського сектору економіки України. Фінансова система розвивається по мірі розвитку і адаптації глобальної цифрової економіки, де вдосконалюється концепція розвитку банківського сектору. Встановлено, що цифровізація банківського сектору – це складний динамічний процес, який передбачає використання фінансових технологій та потребує від банків мобільності, гнучкості, швидкого реагування на зміни та адаптації до сучасних потреб клієнтів. Сьогодні за рахунок наявності ресурсів банки можуть відігравати провідну роль у запровадженні фінансових технологій та цифровізації, що забезпечить їм додаткові конкурентні переваги порівняно із FinTech-компаніями та дозволить покращити процеси обслуговування клієнтів.

Література

1. Матвеев И. А. *Электронная экономика : сущность и этапы развития*. Управление экономическими системами. 2012. Вып. 6 (42). С.2.
2. Fichman R. G., Dos Santos B. L., Zheng Z. E. *Digital innovation as a fundamental and powerful concept in the information systems curriculum*. MIS Quarterly. 2014. Vol. 38. № 2. Pp. 329–353
3. Онищенко Ю. І. *Банківська діяльність в умовах розвитку цифрових технологій*. Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова. 2018. Т. 23. Вип. 8 (73). С. 160–165.
4. Кузнецова Л. В., Шмуратко Я. А. *Регулювання ринку похідних фінансових інструментів в умовах глобальної економічної нестабільності* : монографія. Харків : Діса Плюс, 2018. 248 с.
5. Кузьменко О. В., Овчаренко В. О. *Оцінювання впливу інноваційних технологій на ринок банківських послуг України*. Бізнес Інформ. 2018. № 2. С. 121–126.